

Warszawa, dnia 9 lutego 2023 r.

Poz. 168

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA SPORTU I TURYSTYKI¹⁾**

z dnia 4 stycznia 2023 r.

w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Przewodnictwo turystyczne” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji

Na podstawie art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia informacje o włączeniu kwalifikacji rynkowej „Przewodnictwo turystyczne” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Minister Sportu i Turystyki: *K. Bortniczuk*

¹⁾ Minister Sportu i Turystyki kieruje działem administracji rządowej – turystyka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz. U. poz. 1946).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 stycznia 2023 r. (M.P. poz. 168)

INFORMACJE O WŁĄCZENIU KWALIFIKACJI RYNKOWEJ „PRZEWODNICTWO TURYSTYCZNE” DO ZINTEGROWANEGO SYSTEMU KWALIFIKACJI

1. Nazwa kwalifikacji rynkowej

Przewodnictwo turystyczne

2. Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji rynkowej

Certyfikat

3. Okres ważności dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji rynkowej i warunki przedłużenia jego ważności

Certyfikat jest ważny przez 10 lat. W celu przedłużenia jego ważności należy udokumentować rozwój i aktualizację wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z obszaru związanego z kwalifikacją w ostatnich 5 latach oraz przedstawić dokumenty potwierdzające przeprowadzenie w ostatnich 5 latach co najmniej 10 wycieczek.

4. Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisany do kwalifikacji rynkowej oraz odniesienie do poziomu Sektorowej Ramy Kwalifikacji

4 poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), 4 poziom Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze turystyka

5. Efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji rynkowej

Osoba posiadająca kwalifikację jest przygotowana do samodzielnego oprowadzania turystów po wybranym obszarze z wyłączeniem obszarów górskich zastrzeżonych wyłącznie dla przewodników górskich. Przygotowuje i realizuje scenariusz wycieczki, w tym określa trasę i harmonogram zwiedzania atrakcji turystycznych. Przekazuje turystom specjalistyczne informacje o atrakcjach turystycznych wybranego obszaru, jak również informacje organizacyjne, zapewniające właściwą i bezpieczną realizację wycieczki turystycznej. Jest przygotowana do rozwiązywania nietypowych problemów, które mogą wystąpić w trakcie jej realizacji. Osoba posiadająca kwalifikację realizuje przewodnictwo w poszczególnych miastach, na obszarach województw, powiatów, gmin oraz regionów lub na trasach turystycznych z wyłączeniem obszarów zastrzeżonych dla przewodnictwa górskiego.

Zestaw 1. Prawno-metodyczne podstawy pracy przewodnika turystycznego

Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Omawia formalno-prawne podstawy pracy przewodnika turystycznego	<ul style="list-style-type: none"> - omawia aktualnie obowiązujące akty prawne regulujące pracę przewodników, - omawia zakres odpowiedzialności i obowiązków przewodnika wynikających z przepisów, - wymienia formy zabezpieczenia przed ryzykiem w odpowiedzialności cywilnej związane z wykonywaną pracą.

<p>Opis metodyki pracy przewodnika turystycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady obsługi ruchu turystycznego (np. w obiektach sakralnych, muzealnych, miejscach pamięci, na obszarach objętych ochroną przyrody), - omawia specyfikę prowadzenia wycieczek z osobami z niepełnosprawnością, - wymienia sytuacje, które mogą zakłócić właściwą i bezpieczną realizację wycieczki, i omawia sposoby reagowania na nie.
<p>Zestaw 2. Wiedza o wybranym obszarze</p>	
<p>Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia</p>	
<p>Opis wiedzy historycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia historię danego obszaru na tle historii Polski, - omawia wydarzenia i procesy, które wpłynęły na obecny charakter danego obszaru, - omawia kluczowe postacie związane z wybranym obszarem.
<p>Opis wiedzy z zakresu historii sztuki (architektura, malarstwo, rzeźba, rzemiosło) i kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia fazy, style i zjawiska w sztuce wybranego obszaru na tle jego historii, - rozróżnia formy ochrony zabytków w Polsce, - omawia zabytki ruchome, nieruchome i zbiory sztuki wybranego obszaru, - omawia muzea i inne instytucje kultury działające na wybranym obszarze, - omawia pomniki i miejsca pamięci na wybranym obszarze, - omawia cykliczne wydarzenia i imprezy kulturalne na wybranym obszarze.
<p>Opis wiedzy etnograficznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia kulturę występującą na wybranym obszarze (np. stroje ludowe, legendy, obrzędy, tradycje, dialekt), - omawia tradycyjne budownictwo wybranego obszaru.
<p>Opis wiedzy geograficzno-przyrodniczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia podział administracyjny wybranego obszaru, - charakteryzuje demografię wybranego obszaru z uwzględnieniem mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych, - charakteryzuje gospodarkę wybranego obszaru (np. gałęzie przemysłu, profil rolnictwa, ważniejsze przedsiębiorstwa), - omawia występujące na wybranym obszarze: ukształtowanie terenu, wody (np. rzeki, jeziora), zasoby naturalne, - rozróżnia formy ochrony przyrody w Polsce, - wymienia formy ochrony przyrody występujące na wybranym obszarze, - omawia charakterystyczną dla wybranego obszaru faunę i florę, - omawia infrastrukturę turystyczną wybranego obszaru (np. szlaki turystyczne, baza noclegowa, obiekty rekreacyjne).
<p>Zestaw 3. Przygotowanie scenariusza wycieczki</p>	
<p>Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia</p>	
<p>Opis informacji potrzebnej do przeprowadzenia wycieczki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia specyfikę grupy wycieczkowej, - charakteryzuje style zarządzania grupą, - omawia specyfikę prowadzenia dużych grup, - charakteryzuje różnicowanie doboru treści i formy przekazu dla grup np. w zależności od wieku, wykształcenia, zainteresowań,

	<ul style="list-style-type: none"> - omawia specyfikę prowadzenia wycieczki dla różnych uczestników i ich oczekiwań (np. grupy szkolne, grupy specjalne, grupy osób z niepełno-sprawnością), - omawia sposoby radzenia sobie z różnymi formami sytuacji trudnych w grupie (np. konflikt, łamanie ustalonych zasad, podważanie autorytetu), - omawia źródła informacji o wybranym terenie, - przedstawia i omawia materiały, które wykorzysta w trakcie wycieczki.
<p>Przygotowuje scenariusz wycieczki w oparciu o zgromadzone materiały i w odniesieniu do specyfiki grupy i tematu wycieczki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa trasę wycieczki z uwzględnieniem sposobów i czasu pokonywania jej odcinków oraz dostępności infrastruktury, - zaznacza na mapie lub planie trasę wycieczki, - uzasadnia wybór obiektów na trasie wycieczki, - określa harmonogram uwzględniający porę roku, dostępność obiektów, przerwy itp., - określa i uzasadnia wybór treści do przekazania (np. informacje topograficzne, geograficzne, historyczne, kulturowe, architektoniczne), - określa przybliżone koszty wycieczki dla całej grupy, uwzględniając m.in. ceny biletów wstępu, komunikacji publicznej, parkingów, - przygotowuje zestaw informacji do przekazania organizatorowi lub uczestnikom wycieczki przed jej rozpoczęciem, niezbędnych do właściwej i bezpiecznej jej realizacji, - proponuje modyfikację scenariusza wycieczki ze względu na zmianę okoliczności, - omawia alternatywne możliwości działania w przypadku np. niedyspozycji uczestników, błędnej oceny własnych możliwości przez uczestników (psychicznych, fizycznych) oraz w odniesieniu do warunków panujących na trasie lub w obiekcie, - omawia negatywne zachowania w pracy przewodnickiej, np. rutynę, nadmierny optymizm, nieuzasadniony pośpiech, złą organizację.
Zestaw 4. Oprowadzanie po trasie wycieczki	
Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia	
<p>Utrzymuje kontakt z grupą uczestników</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia się uczestnikom wycieczki, - utrzymuje kontakt wzrokowy z grupą uczestników, - ustawia się względem grupy w sposób umożliwiający wszystkim uczestnikom dobry odbiór przekazywanych informacji, - dostosowuje język wypowiedzi do grupy uczestników, - reaguje na potrzeby uczestników, - omawia zasady postępowania w przypadku wystąpienia trudnych warunków pogodowych lub innych zakłóceń na trasie wycieczki, - omawia sposoby weryfikacji przygotowania uczestników wycieczki do wymagań trasy i panujących warunków.
<p>Buduje narrację przewodnicką, oprowadzając po trasie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy wypowiedź, eksponując walory omawianego obiektu, - objaśnia specjalistyczną terminologię, którą stosuje, - komponuje wypowiedź, dbając o jej zrozumiałość i klarowność, - dba o kulturę języka wypowiedzi, np. nie używa wulgaryzmów.

<p>Prowadzi wycieczkę podczas przejazdu autokarem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - komunikuje się z kierowcą (np. wskazuje drogę, uzgadnia trasę wycieczki i postoje), - kontroluje trasę przejazdu, - informuje uczestników wycieczki o zasadach bezpieczeństwa, - informuje uczestników wycieczki o trasie przejazdu (np. jak długo będą jechać, kiedy będą postoje), - posługuje się mikrofonem, - dostosowuje przekazywane uczestnikom informacje do tempa i trasy przejazdu, - sprawdza kompletność grupy, - posługuje się sprzętem przydatnym w nawigacji, - analizuje korzyści i ograniczenia w stosowaniu urządzeń nawigacji satelitarnej.
<p>Oprowadza pieszo grupę w terenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - informuje o zasadach bezpieczeństwa, - informuje uczestników wycieczki o trasie (np. o planowanych obiektach na trasie, czasie przejścia), - dostosowuje tempo przejścia do możliwości uczestników, - wskazuje kluczowe elementy obiektów, - monitoruje i w razie potrzeby modyfikuje przebieg przejścia, w tym zgodność z harmonogramem, warunki pogodowe, stan psychofizyczny i motywację uczestników, relacje w grupie uczestników, - omawia zasady pokonywania przewidzianych przeszkód na szlaku (np. leżące drzewa, prace drogowe) i stosuje je, - przeprowadza analizę realizacji oprowadzania po trasie wycieczki i wskazuje kompetencje, które powinien zdobyć przewodnik celem doskonalenia swoich umiejętności zawodowych.
<p>Oprowadza grupę w obiekcie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - informuje o zasadach zachowania się w danym obiekcie (np. w obiekcie sakralnym, rezerwacie przyrody, na cmentarzu itp.), - przestrzega zasad zachowania się w danym obiekcie, - przeprowadza instruktaż dla uczestników w trakcie wycieczki w odpowiednim czasie, miejscu, z odpowiednim sprzętem, np. nagłaśniającym, - dostosowuje głośność przekazu do warunków panujących w obiekcie, - wskazuje kluczowe elementy obiektu.

6. Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację

1. Etap weryfikacji

1.1. Metody

Na etapie weryfikacji dopuszczalne są następujące metody walidacji:

- analiza dowodów i deklaracji,
- test teoretyczny,
- wywiad swobodny (rozmowa z komisją walidacyjną, zwaną dalej „komisją”),
- obserwacja w warunkach symulowanych.

Całość lub część walidacji może być sprawdzona metodą analizy dowodów i deklaracji.

Dokumentem potwierdzającym posiadanie części lub wszystkich efektów uczenia się jest jeden z poniższych dokumentów, przedstawiony nie później niż 2 lata od uzyskania przez niniejszą kwalifikację statusu funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji:

- dokument potwierdzający uzyskanie uprawnień przewodnika turystycznego lub świadectwo zdania egzaminu przed komisją egzaminacyjną powołaną przez organ administracji publicznej zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2211, z późn. zm.),
- świadectwo zdania egzaminu na przewodnika turystycznego wydane przez komisję egzaminacyjną powołaną przez Zarząd Główny PTTK lub inny dokument potwierdzający kompetencje do wykonywania zadań przewodnika turystycznego.

1.2. Zasoby kadrowe

Komisja składa się z 3 osób uprawnionych do walidacji.

Listy egzaminatorów oraz listę obszarów objętych walidacją tworzą podmioty uprawnione do przeprowadzania walidacji.

Każdy z członków komisji musi spełniać następujące warunki:

- posiadać kwalifikację pełną z poziomem minimum 6 PRK,
- posiadać certyfikat kwalifikacji „Przewodnictwo turystyczne” lub w okresie do dwóch lat po uzyskaniu przez kwalifikację statusu funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji dokument potwierdzający uzyskanie uprawnień przewodnika turystycznego zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych,
- w okresie do dwóch lat po uzyskaniu przez kwalifikację statusu funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji posiadać świadectwo zdania egzaminu na przewodnika turystycznego wydane przez komisję egzaminacyjną powołaną przez Zarząd Główny PTTK lub inny dokument potwierdzający kompetencje i doświadczenie w wykonywaniu zadań przewodnika turystycznego,
- aktualizować co najmniej raz na 5 lat posiadaną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne z zakresu stosowania metod walidacji, w tym weryfikowania osiągnięcia efektów uczenia się. Aktualizacja tych kompetencji musi być udokumentowana.

Ponadto:

- przynajmniej jedna osoba musi posiadać udokumentowane doświadczenie w prowadzeniu wycieczek (min. 100 dni wycieczkowych) zdobyte w okresie ostatnich 5 lat,
- przynajmniej jedna osoba musi posiadać udokumentowane doświadczenie w ocenianiu (np. była członkiem komisji egzaminacyjnej),
- przynajmniej dwie osoby muszą posiadać wiedzę opisaną w kryteriach walidacji z obszaru, na którym prowadzona jest walidacja.

W walidacji uczestniczy także sekretarz odpowiedzialny za dokumentację i formalny przebieg walidacji, nieposiadający jednak prawa do oceniania.

1.3. Sposób organizacji walidacji oraz warunki organizacyjne i materialne

Walidacja składa się z dwóch części.

W pierwszej części wykorzystywane są metoda analizy dowodów i deklaracji (przesłany wcześniej scenariusz wycieczki) oraz test teoretyczny, połączone z rozmową z komisją.

Za pomocą testu teoretycznego połączonego z rozmową z komisją weryfikowane są efekty uczenia się zawarte w zestawach 1 „Prawno-metodyczne podstawy pracy przewodnika turystycznego” i 2 „Wiedza o wybranym obszarze”.

Za pomocą metody analizy dowodów i deklaracji połączonej z rozmową z komisją weryfikowane są efekty uczenia się opisane w zestawie 3 „Przygotowanie scenariusza wycieczki”.

Scenariusz wycieczki musi zawierać co najmniej następujące elementy:

- opis grupy docelowej,
- przebieg trasy na mapie lub planie,
- harmonogram wycieczki (w tym: czas dojazdu/przejścia, czas zwiedzania, przerwy),

- obiekty (minimum 7 obiektów, w tym: obiekt sakralny, obiekt świecki, obiekt przyrodniczy, obiekt zabytkowy),
- zarys treści do przekazania,
- przynajmniej: jeden przejazd autokarem, jedno przejście piesze i jedno wejście do obiektu.

W części drugiej stosowana jest metoda obserwacji w warunkach symulowanych, za pomocą której weryfikowane są efekty uczenia się zawarte w zestawie 4 „Oprowadzanie po trasie wycieczki”.

Trasa wycieczki (wyznaczona przez instytucję certyfikującą lub instytucję walidującą) musi obejmować tereny i obiekty umożliwiające przeprowadzenie walidacji.

Grupę wycieczkową, składającą się z min. 4 osób, zapewnia instytucja certyfikująca. Osoby przystępujące do walidacji oraz komisja mogą być członkami tej grupy.

Instytucja certyfikująca musi zapewnić:

- autobus lub mikrobus z nagłośnieniem,
- pomieszczenia umożliwiające przeprowadzenie walidacji,
- informację na temat trasy wycieczki do przeprowadzenia,
- możliwość wejścia do wybranych obiektów na trasie wycieczki.

Kandydat wybiera z listy udostępnionej przez instytucję certyfikującą obszar, na którym będzie przeprowadzona walidacja. Obszary zaproponowane przez instytucję certyfikującą powinny obejmować m.in. popularne trasy turystyczne, szlaki tematyczne, miasta – wielkie centra turystyczne i inne atrakcyjne turystycznie o powierzchni nie mniejszej niż powiat.

Instytucja certyfikująca po zweryfikowaniu posiadania wszystkich efektów uczenia się zawartych w kwalifikacji wydaje uczestnikowi certyfikat potwierdzający „Przewodnictwo turystyczne”. Informacja o obszarze, który był przedmiotem walidacji, jest zamieszczana na dokumencie potwierdzającym nadanie kwalifikacji.

2. Etapy identyfikowania i dokumentowania

Instytucja certyfikująca zapewnia doradcę walidacyjnego. Doradca walidacyjny musi spełniać następujące kryteria:

- posiadać certyfikat kwalifikacji „Przewodnictwo turystyczne” lub dokument potwierdzający uzyskanie uprawnień przewodnika turystycznego zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych, lub świadectwo zdania egzaminu na przewodnika turystycznego wydane przez komisję egzaminacyjną powołaną przez Zarząd Główny PTTK, lub inny dokument potwierdzający kompetencje do wykonywania zadań przewodnika turystycznego,
- posiadać udokumentowane doświadczenie w prowadzeniu wycieczek (min. 20 dni wycieczkowych) zdobyte w okresie ostatnich 2 lat,
- mieć wiedzę z obszaru Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i metod stosowanych podczas walidacji.

Doradca wspierający kandydata w tworzeniu portfolio na potrzeby analizy dowodów nie może zasiadać w komisji prowadzącej weryfikację dla tego konkretnego kandydata.

7. Warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji

Do walidacji może przystąpić osoba, która spełnia następujące warunki:

- ukończony kurs pierwszej pomocy w wymiarze min. 6 godzin,
- ukończona szkoła średnia,
- ukończone 18 lat,
- niekaralność za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego.

8. Termin dokonywania przeglądu kwalifikacji

Nie rzadziej niż raz na 10 lat